2024/2098

29.7.2024

RÅDETS BESLUT (GUSP) 2024/2098

av den 26 juli 2024

om utnämning av Europeiska unionens särskilda representant för området kring de stora sjöarna

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 33 och 31.2,

med beaktande av förslaget från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, och

av följande skäl:

(1) Den 20 februari 2023 godkände rådet slutsatser om EU:s förnyade strategi för området kring de stora sjöarna, som innehöll en uppmaning från rådet till unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik (den höga representanten) att lägga fram ett förslag om att återinföra befattningen som EU:s särskilda representant (*den särskilda representanten*) för området kring de stora sjöarna.

(2) Den särskilda representanten för området kring de stora sjöarna bör utnämnas för en period på inledningsvis tolv månader.

(3) Rådet och kommissionen bör med bistånd av den höga representanten sörja för samstämmigheten mellan de olika områden som omfattas av unionens yttre åtgärder i området kring de stora sjöarna och bör i detta syfte ha ett nära samarbete. Den höga representanten bör i detta hänseende stödja och samarbeta med institutionerna.

(4) Den särskilda representanten kommer att genomföra uppdraget under omständigheter som kan komma att förvärras och hindra uppnåendet av de mål för unionens yttre åtgärder som anges i artikel 21 i fördraget om Europeiska unionen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Europeiska unionens särskilda representant

Johan BORGSTAM utnämns härmed till Europeiska unionens särskilda representant (*den särskilda representanten*) för området kring de stora sjöarna för perioden 1 september 2024–31 augusti 2025. Rådet får besluta att den särskilda representantens uppdrag förlängs eller avslutas tidigare på grundval av en utvärdering av kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik (Kusp) och på förslag av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik (den höga representanten).

Artikel 2

Politiska mål

Den särskilda representantens uppdrag ska vara förenligt med unionens utrikespolitiska mål i området kring de stora sjöarna och med rådets slutsatser av den 20 februari 2023 om en förnyad strategi för området kring de stora sjöarna. I dessa mål ingår att

a) bidra till fred, stabilitet och säkerhet i området kring de stora sjöarna genom att främja en nedtrappning av spänningarna, förebygga konflikter och stödja dialog och långsiktiga regionala lösningar på kriser och konflikter, särskilt för de östra delarna av Demokratiska republiken Kongo,

b) bidra till att drivkrafterna bakom och de bakomliggande orsakerna till osäkerhet och instabilitet blir till gemensamma möjligheter samt frigöra området kring de stora sjöarnas fulla potential,

c) bygga ett starkare, övergripande och mer strategiskt partnerskap med länderna i området kring de stora sjöarna i syfte att öka välståndet och säkerheten, på grundval av gemensamma värden och intressen.

Artikel 3

Uppdrag

För att uppnå de politiska målen i artikel 2 ska den särskilda representanten ha i uppdrag att

a) stödja den höga representanten vid genomförandet av rådets slutsatser av den 20 februari 2023 om en förnyad strategi för området kring de stora sjöarna,

b) upprätta och upprätthålla nära kontakter och samarbete med länderna i området kring de stora sjöarna, särskilt Demokratiska republiken Kongo, Burundi, Rwanda och Uganda, länder i regionen i stort som har särskilda politiska, diplomatiska, säkerhetsmässiga eller ekonomiska intressen i området kring de stora sjöarna, inbegripet de stater som undertecknat ramavtalet för fred, säkerhet och samarbete för Demokratiska republiken Kongo och regionen, de viktigaste regionala organisationerna och forumen, särskilt Afrikanska unionen (AU), Östafrikanska gemenskapen (EAC), Södra Afrikas utvecklingsgemenskap (SADC), Centralafrikanska staternas ekonomiska gemenskap (Eccas), den internationella konferensen om området kring de stora sjöarna, Ekonomiska gemenskapen för länderna vid de stora sjöarna och Gemensamma marknaden för östra och södra Afrika (Comesa), Förenta nationerna, särskilt FN:s generalsekreterares särskilda sändebud för området kring de stora sjöarna och FN:s stabiliseringsuppdrag i Demokratiska republiken Kongo (Monusco), internationella finansinstitut, internationella likasinnade partner och andra ledande regionala och internationella aktörer samt relevanta icke-statliga aktörer, såsom lokala myndigheter och samhällen, civilsamhället, forskningsinstitut, medier och den privata sektorn,

c) stödja regionala insatser för medling och främjande av dialog, såsom Luanda- och Nairobiprocesserna och, om så behövs och på begäran av relevanta parter och berörda parter, delta direkt i medling, insatser för medlingsstöd samt dialog för att bevara och återställa freden i alla skeden och på alla nivåer, bland annat genom att stödja förhandlingarna om avtal om eldupphör och fred, och främja inkludering av civilsamhället, kvinnor och ungdomar i alla skeden av fredsprocessen,

d) tillhandahålla rådgivning och rapportera om unionens möjligheter att stödja initiativ som rör konfliktförebyggande, fredsprocesser, stabilisering och konsolidering av fred. I detta sammanhang kan den särskilda representanten, i samordning med berörda parter, spela en roll när det gäller att stödja genomförandet av avtal om eldupphör och fred och andra därmed sammanhängande avtal, bland annat genom att tillhandahålla stöd till övervakningen av efterlevnaden och på diplomatisk väg samarbeta med parterna vid bristande efterlevnad,

e) tillhandahålla konfliktkänslig och jämställdhetsmedveten rådgivning i fråga om regional stabilisering, avväpning, demobilisering och återanpassning av väpnade grupper och reform av säkerhetssektorn i Demokratiska republiken Kongo, inbegripet i samband med Monuscos tillbakadragande,

f) bidra till de regionala insatser som syftar till konfliktförebyggande och till att omvandla osäkerhetens och instabilitetens bakomliggande orsaker till gemensamma möjligheter genom att främja regionalt samarbete och integration, inbegripet när det gäller god samhällsstyrning och rättsstatens principer; särskilt fokusera på frågan om olaglig exploatering av och olaglig handel med naturresurser och stödja initiativ för att utarbeta en Afrikaledd hållbar, rättvis, miljövänlig och människorättsbaserad modell för resursförvaltning, inbegripet genom samarbete med den privata sektorn och civilsamhället,

g) främja humanitära principer och tillträde för humanitärt bistånd, respekt för internationell humanitär rätt och människorättslagstiftning, tillgång till rättslig prövning, rättsligt samarbete och mekanismer för övergångsrättvisa, samtidigt som särskild uppmärksamhet ägnas åt att ta itu med sexuellt och könsrelaterat våld och kränkningar av kvinnors och barns rättigheter, som bland annat sker genom tvångsrekrytering,

h) bidra till att opinionsbildare i området kring de stora sjöarna bättre förstår unionens roll och stödja strategisk och proaktiv kommunikation om unionens mål i området.

Artikel 4

Uppdragets genomförande

1. Den särskilda representanten ska under ledning av den höga representanten ansvara för uppdragets genomförande.

2. Kusp ska upprätthålla en privilegierad förbindelse med den särskilda representanten och vara dennes främsta kontaktpunkt med rådet. Utan att det påverkar den höga representantens befogenheter ska Kusp ge den särskilda representanten strategisk och politisk vägledning inom ramen för uppdraget.

3. Den särskilda representanten ska nära samordna sitt arbete med relevanta avdelningar inom Europeiska utrikestjänsten (utrikestjänsten) och kommissionen.

4. Den särskilda representanten ska utföra sitt arbete i nära samordning med unionens delegationer i regionen.

5. Den särskilda representanten ska ha sitt säte i utrikestjänstens högkvarter och ska regelbundet bege sig till regionen.

Artikel 5

Finansiering

1. Det finansiella referensbelopp som är avsett att täcka utgifterna för den särskilda representantens uppdrag för perioden 1 september 2024–31 augusti 2025 ska vara 1 500 000 EUR.

2. Utgifterna ska förvaltas i enlighet med de förfaranden och regler som gäller för unionens allmänna budget.

3. Förvaltningen av utgifterna ska regleras genom ett avtal mellan den särskilda representanten och kommissionen. Den särskilda representanten ska ansvara för alla utgifter inför kommissionen.

Artikel 6

Inrättande och sammansättning av den särskilda representantens stab

1. Inom ramen för sitt uppdrag och de ekonomiska medel som ställs till förfogande ska den särskilda representanten ansvara för inrättandet av en stab (*den särskilda representantens stab*). Den särskilda representantens stab ska besitta den expertis på särskilda politiska frågor som krävs för uppdraget. Den särskilda representanten ska regelbundet och utan dröjsmål informera rådet och kommissionen om sammansättningen av den särskilda representantens stab.

2. Medlemsstaterna, unionens institutioner och utrikestjänsten får föreslå att personal utstationeras för att arbeta tillsammans med den särskilda representanten. Lönen till sådan utstationerad personal ska betalas av berörd medlemsstat, unionsinstitutionen respektive utrikestjänsten. Även experter som medlemsstaterna utstationerat till unionsinstitutioner eller utrikestjänsten får placeras vid den särskilda representantens stab. Internationell kontraktsanställd personal ska vara medborgare i en medlemsstat.

3. All utstationerad personal ska fortsätta att lyda administrativt under den utsändande medlemsstaten, den utsändande unionsinstitutionen eller utrikestjänsten och ska utföra sina uppgifter och agera till gagn för den särskilda representantens uppdrag.

4. Den särskilda representantens stab ska samlokaliseras med berörda avdelningar inom utrikestjänsten eller unionsdelegationer för att säkerställa samstämmighet och enhetlighet i deras respektive verksamheter. Den särskilda representanten ska underlätta återöppnandet av ett unionskontor i Goma (Demokratiska republiken Kongo), bland annat genom att tillfälligt utplacera personal från den särskilda representantens stab där.

Artikel 7

Immunitet och privilegier för den särskilda representanten och den särskilda representantens stab

Privilegier, immunitet och övriga garantier som är nödvändiga för att den särskilda representanten och dennas stab utan hinder ska kunna fullfölja mandatet ska på lämpligt sätt fastställas i överenskommelse med värdparten/värdparterna. Medlemsstaterna, utrikestjänsten och kommissionen ska lämna allt stöd som behövs för detta.

Artikel 8

Säkerheten för säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter

Den särskilda representanten och dennas personal ska respektera de principer och miniminormer för säkerhet som fastställs i rådets beslut 2013/488/EU ([1]).

Artikel 9

Tillgång till information och logistiskt stöd

1. Medlemsstaterna, kommissionens avdelningar, utrikestjänsten och rådets generalsekretariat ska säkerställa att den särskilda representanten får tillgång till all relevant information.

2. Unionens delegationer i området kring de stora sjöarna eller medlemsstaterna, eller båda, beroende på vad som är lämpligt, ska tillhandahålla logistiskt stöd i området.

Artikel 10

Säkerhet

I enlighet med unionens säkerhetsstrategi för personal som utplaceras utanför unionen i en operativ insats enligt avdelning V i fördraget om Europeiska unionen ska den särskilda representanten i enlighet med sitt uppdrag och säkerhetssituationen i det geografiska ansvarsområdet vidta alla åtgärder som rimligen kan genomföras för säkerheten för all personal under den särskilda representantens direkta ledning, särskilt genom att

a) på grundval av vägledning från utrikestjänsten upprätta en särskild säkerhetsplan, som inbegriper specifika fysiska, organisatoriska och förfarandemässiga säkerhetsåtgärder för hantering av en säker förflyttning av personal till och inom ansvarsområdet samt hantering av säkerhetsincidenter, och som inbegriper en beredskaps- och evakueringsplan,

b) säkerställa att all personal som utplaceras utanför unionen är högriskförsäkrad i enlighet med vad som krävs för förhållandena i ansvarsområdet,

c) säkerställa att alla medlemmar av den särskilda representantens stab som ska utplaceras utanför unionen, inbegripet lokalt kontraktsanställd personal, har genomgått lämplig säkerhetsutbildning före eller vid ankomsten till ansvarsområdet på grundval av den riskklassificering som utrikestjänsten har tilldelat det området,

d) säkerställa att alla överenskomna rekommendationer som görs med anledning av regelbundna säkerhetsbedömningar genomförs samt skriftligen rapportera till rådet, den höga representanten och kommissionen om genomförandet av dessa och om andra säkerhetsfrågor inom ramen för de regelbundna lägesrapporterna och en slutlig övergripande rapport om uppdragets genomförande.

Artikel 11

Rapportering

Den särskilda representanten ska regelbundet lämna muntliga och skriftliga rapporter till den höga representanten, utrikestjänsten och Kusp. Den särskilda representanten ska vid behov även rapportera till rådets arbetsgrupper. Regelbundna skriftliga rapporter ska spridas via Coreu-nätet. På rekommendation av den höga representanten eller Kusp får den särskilda representanten avge rapporter till rådet (utrikes frågor). Den särskilda representanten får medverka när Europaparlamentet informeras.

Artikel 12

Samordning

1. Den särskilda representanten ska bidra till enhetlighet, konsekvens och effektivitet i unionens åtgärder samt hjälpa till att säkerställa att alla unionsinstrument och alla åtgärder från medlemsstaternas sida är samstämmiga, så att unionens politiska mål ska kunna uppnås. Den särskilda representantens verksamhet ska samordnas med utrikestjänstens och kommissionens verksamhet. Den särskilda representanten ska regelbundet lämna information till unionens delegationer och medlemsstaternas beskickningar i området kring de afrikanska stora sjöarna.

([1]) Rådets beslut 2013/488/EU av den 23 september 2013 om säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter (EUT L 274, 15.10.2013, s. 1).

2. På fältet ska nära förbindelser upprätthållas med cheferna för unionens delegationer samt medlemsstaternas beskickningschefer. De ska på bästa sätt bistå den särskilda representanten vid genomförandet av uppdraget. Den särskilda representanten ska i det syftet även upprätta förbindelser med andra internationella och regionala aktörer på fältet.

Artikel 13

Översyn

Genomförandet av detta beslut och dess samstämmighet med andra bidrag från unionen i området kring de afrikanska stora sjöarna ska regelbundet ses över. Den särskilda representanten ska senast den 31 maj 2025 förelägga rådet, den höga representanten och kommissionen regelbundna lägesrapporter och en slutlig övergripande rapport om uppdragets genomförande.

Artikel 14

Ikraftträdande

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

Utfärdat i Bryssel den 26 juli 2024.

På rådets vägnar

BÓKA J.

Ordförande